

ŽURNALISTŲ ETIKOS INSPEKTORIUS

SPRENDIMAS

DĖL PUBLIKACIJOJE „PALANGOS KREDITO UNIJOS VADOVAI NUŠALINTI NUO VADOVAVIMO“ („VAKARINĖ PALANGA“, 2016-03-26/30, NR.21 (2255), WWW.VAKARINEPALANGA.LT) PASKELBTOS INFORMACIJOS

2016 m. spalio 11 d. Nr. (SK-78) SPR-96

Vilnius

Š. m. gegužės 25 d. Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba gavo patikslintą kooperatinės bendrovės „Palangos kredito unija“ (toliau – Pareiškėja), atstovaujamos Administracijos vadovės Sandros Garjonytės, skundą dėl publikacijoje „*Palangos kredito unijos vadovai nušalinti nuo vadovavimo*“ („Vakarinė Palanga“, 2016-03-26/30, Nr. 21 (2255), www.vakarinepalanga.lt) paskelbtos informacijos, kuri galimai pažeidžia Pareiškėjos dalykinę reputaciją.

Skunde nurodoma, jog ginčo publikacijoje pateikiama informacija apie 2016 m. kovo 21 d. įvykusį kooperatinės bendrovės „Palangos kredito unija“ (toliau – PKU) visuotinį narių susirinkimą ir jame neva priimtus sprendimus. Publikacijoje pateikiama išimtinai neigiamo pobūdžio ir tikrovės neatitinkanti informacija apie PKU vadovybę ir veiklą, kuri, anot Pareiškėjos, pažeidžia Visuomenės informavimo įstatymą.

2016 m. balandžio 1 d. Pareiškėja viešosios informacijos rengėjo (skleidėjo) „Vakarinė Palanga“ redaktorei pateikė pretenziją, reikalaujama per dvi savaites nuo pretenzijos gavimo dienos naujienų portale www.vakarinepalanga.lt ir laikraštyje „Vakarinė Palanga“ paskelbti paneigimą. Viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) į PKU pretenziją neatsakė, paneigimai nei naujienų portale www.vakarinepalanga.lt, nei laikraštyje „Vakarinė Palanga“ nebuvo paskelbti.

Pareiškėja skunde teigia, jog publikacijos pavadinimas „*Palangos kredito unijos vadovai nušalinti nuo vadovavimo*“ neatitinka tikrovės. Taip pat tikrovės neatitinka šie publikacijos teiginiai: „*Unija visokiais būdais slepia informaciją, kodėl dirba nuostolingai. Turima informacija leidžia manyti, kad galimai yra švaistomos unijos lėšos*“, „*Visuotinis narių susirinkimas pareiškė nepasitikėjimą unijos vadovams, valdymo organams ir juos nušalino nuo valdymo. Kadangi visuotinis narių susirinkimas yra aukščiausias unijos valdymo organas (Kredito unijų įstatymo 22 straipsnis 3 dalis), buvo išrinktas komitetas, kuris perims unijos valdymą, kol bus išsiaiškinta, ar unijos lėšos per pastaruosius ketverius metus nėra švaistomos ar grobstomos*“, „*Yra žinoma, kad, pavyzdžiui, perkėlus vieną paskolą į Mėmelio kredito uniją, Palangos unija patyrė apie 194 tūkst. litų žalos*“, „*Mėmelio bei Centrinės unijų vadovai H. Čepas bei F. Dirginčius ir Centrinės unijos teisininkas Vytenis Tomkus buvo tie asmenys, kurie padarė minėtą žalą Palangos kredito unijai*“, „*Mėmelio vadovas H. Čepas (jis yra ir Palangos unijos stebėtojų tarybos pirmininkas, o jo pavaduotoja yra Palangos unijos valdybos narė), centrinės unijos darbuotojai, nepatenkinti visuotinio narių susirinkimo sprendimais, teigė, kad jie po šio susirinkimo rengs savo susirinkimą ir priims sprendimus tokius, kokius tik norės. Pasak jų, susirinkimas buvo negaliojantis, nes buvo sprendžiami klausimai ne pagal darbotvarkę. Akivaizdu, kad tai melas, nes: 1. Susirinkimas buvo sustabdytas balsų dauguma. 2. Pareikštas nepasitikėjimas unijos vadovais dėl patiriamų nuostolių ir unijos privedimo prie bankroto*“, „*Kadangi visuotinis narių susirinkimas yra aukščiausias valdymo organas, S. Garjonytė, V. Tomkus, Centrinės bei Mėmelio unijos vadovai turi suprasti, kad toliau nebus toleruojamas toks neatsakingas unijos valdymas*“, „*Per ketverius metus, kai uniją valdo Centrinė unija, mažėja indėliai, turtas, paskolų kiekis, o auga tik nuostoliai*“, „*Kadangi susirinkimas baigėsi apie 14 val, todėl 140 unijos narių išėjo namo, o pasiliko centrinės unijos darbuotojai ir keletas pensininkų, jie surengė*

neteisėtą susirinkimą“.

Skunde pažymima, kad ginčo publikacijos teiginiuose: „Per pastaruosius trejus metus, remiantis Lietuvos Banko statistika, Palangos kredito unija patyrė per 3,2 mln. eurų nuostolių“, „Pagal Lietuvos banko statistiką, 2015 m. Palangos unija patyrė beveik 1,5 mln. eurų nuostolį ir buvo labiausiai nuostolinga Lietuvoje“, „Lietuvos Banko statistika rodo, kad unija patyrė beveik 1,5 mln. eurų nuostolių, kodėl taip įžūliai meluojama?“ – informacija yra iškraipoma, pateikiama netiksliai, tendencingai nuslepiant (nutylint) tam tikras svarbias aplinkybes.

Atkreipė dėmesį į šiuos ginčo publikacijoje nurodytus teiginius: „S. Garjonytė spaudoje seka pasakas, kaip gerai dirba“, „Du Mėmelio unijos valdybos nariai yra Palangos unijos vadovai. Centrinės unijos vadovo F. Dirginčiaus pusbrolis Jonas Dirginčius yra Mėmelio unijos vienas iš vadovų. Suprantu, giminėms reikia padėti, bet kodėl turi kentėti Palangos unijos pajininkai, kurie neatgauna pajų?“, „Laikraštyje „Palangos tiltas“ S. Garjonytė tikina, kad susirinkimo pirmininkas E. Petrauskas pasišalino iš susirinkimo. <...> Gėda ir skaityti, kai rašoma, kad per 2015 m. unija uždirbo 300 tūkst. eurų pelno“. Pareiškėja nurodė, jog nors šie teiginiai labiau priskirtini nuomonei nei žiniai, tačiau publikacijos autorius nuomonę skleidžia pažeisdamas teisės aktų reikalavimus, kadangi Pareiškėjai nebuvo suteikta atsakymo teisė.

Pareiškėja žurnalistų etikos inspektoriaus prašo nustatyti, ar ginčijami teiginiai pažeidžia Visuomenės informavimo įstatymą. Nustačius pažeidimus, prašoma įpareigoti viešosios informacijos rengėją (skleidėją), teisės aktų nustatyta tvarka, paneigti paskelbtą tikrovės neatitinkančią informaciją. Taip pat viešai paskelbti priimtą sprendimą Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos interneto svetainėje ir įpareigoti viešosios informacijos rengėją (skleidėją), rezoliucinę sprendimo dalį, nedelsiant paskelbti atitinkamose visuomenės informavimo priemonėse.

Siekdamas objektyvaus ir visapusiško tyrimo žurnalistų etikos inspektorius kreipėsi į viešosios informacijos rengėją (skleidėją) UAB „Vakarinė Palanga“, prašydamas pateikti paaiškinimus dėl Pareiškėjos skunde išdėstytų aplinkybių.

Paaiškinimus žurnalistų etikos inspektoriumi pateikė viešosios informacijos rengėjo (skleidėjo) redaktorė Tamara Zaiceva. Ji nurodė, jog 2016-03-26 „Vakarinė Palanga“ numeryje buvo išspausdinta buvusio Palangos kredito unijos vadovo Evaldo Petrausko nuomonė dėl situacijos šioje kredito institucijoje. Taip pat pateikė viešosios informacijos rengėjo Evaldo Petrausko paaiškinimus.

Paaiškinimuose E. Petrauskas nurodo, jog ginčo publikacijoje pateikiama informacija apie 2016 m. kovo 21 d. įvykusį PKU visuotinį narių susirinkimą ir jame priimtus sprendimus yra teisinga. Viešosios informacijos rengėjas redakcijai ir Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybai pateikė dokumentus, kurie, jo nuomone, patvirtina pavišintos informacijos autentiškumą.

Išnagrinėjęs Pareiškėjos skundą, atlikęs tyrimą Visuomenės informavimo įstatymo (toliau – VII) nuostatų laikymosi požiūriu ir įvertinęs skundo tyrimo metu surinktą medžiagą, žurnalistų etikos inspektorius

nustatė:

Pareiškėja kreipėsi dėl publikacijoje „Palangos kredito unijos vadovai nušalinti nuo vadovavimo“ („Vakarinė Palanga“, 2016–03–26/30, Nr. 21 (2255), www.vakarinepalanga.lt) paskelbtos informacijos, kuri pažeidžia Pareiškėjos atstovaujamos bendrovės dalykinę reputaciją.

Europos Žmogaus Teisių Teismas (toliau – EŽTT) yra pasisakęs, kad teismas turi nagrinėti publikaciją ne tik atsižvelgdamas į skundžiamus teiginius, tačiau ir į visą kontekstą, kuriame buvo parengta publikacija (žr. *EŽTT 1986-07-08 sprendimas byloje Lingens prieš Austriją*). Tokią pačią praktiką formuoja ir Lietuvos teismai bei žurnalistų etikos inspektorius. Prieš nagrinėjant skunde Pareiškėjos ginčijamus teiginius, būtina apžvelgti visą kontekstą, kuriame buvo pateikta ginčijama publikacija.

Remiantis Palangos kredito unijos įstatais, 2015 m. vasario 23 d. registruotais juridinių asmenų registre, Palangos kredito unija yra kredito įstaiga, kuri tenkina savo narių ūkinius ir socialinius poreikius ir turi licenziją verstis, ir verčiasi indėlių ir kitų gražintinų lėšų priėmimu ir įstatuose nustatytų neprofesionalių rinkos dalyvių ir jų skolinimu, taip pat turi teisę verstis kitų įstatuose ir Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatyme nustatytų finansinių paslaugų teikimu įstatuose ir Kredito unijų įstatyme nustatytiems asmenims ir prisiima su tuo susijusią riziką bei atsakomybę. Unijos organai yra:

unijos visuotinis narių susirinkimas, stebėtojų taryba, valdyba ir administracijos vadovas. Unijos valdymo organai yra unijos valdyba ir unijos administracijos vadovas. Unijos valdymo organai privalo veikti tik unijos narių naudai, laikytis įstatymų ir kitų teisės aktų ir vadovautis unijos įstatais.

2016 m. kovo 21 d. vyko kooperatinės bendrovės „Palangos kredito unija“ pakartotinis Visuotinis narių susirinkimas (toliau – VNS), kurio metu buvo priimti šie sprendimai: 1) Stabdyti VNS; 2) Išreikšti nepasitikėjimą „Palangos kredito unijos“ vadovams, valdymo organams juos nušalinant nuo pareigų, vadovavimo; 3) Nuo VNS išrinkti komitetą. Be komiteto pritarimo unija negali priimti jokių sprendimų; 4) Nuo VNS susirinkimo išrinkti šie komiteto nariai: Artur Arakelyan, Giedrius Petružis, Evaldas Petrauskas; 5) Nuo VNS įpareigoti komitetą su pareiškimu kreiptis į Generalinę prokuratūrą, Lietuvos banką, nepriklausomą audito kompaniją dėl unijos nuostolingos veiklos ir kitų klausimų susijusių su unijos veikla; 6) Įpareigoti unijos darbuotojas Sandra Garjonytę arba Kristiną Lukauskienę per 3 darbo dienas perduoti komitetui visus dokumentus susijusius su unijos (PKU) veikla.

Remiantis informacija, paskelbta publikacijoje „Palangos kredito unija išrinko naujus vadovus ir perrinko valdybos pirmininkę S. Garjonytę“ (www.palangostiltas.lt, 2016-03-24), po ginčo publikacijoje aprašomo 2016-03-21 įvykusio VNS, tą pačią dieną buvo surengtas „kitas“ VNS: „Didžioji dalis susirinkusių narių buvo suklaidinti buvusio faktinio vadovo, tikėdamiesi, kad jis išspręs jų problemas (grąžins pajus, paskolas ir t.t.) ir balsavo ne pagal galiojančią darbotvarkę, o už susirinkimo pirmininko E. Petrausko pasisakymus. Todėl susirinkimo pradžioje pasiūlyti nutarimai, kurie į darbotvarkę nebuvo įtraukti iš anksto, svarstomi būti negalėjo ir dėl jų negalėjo būti priimti jokie sprendimai. Dėl to visi susirinkimo pradžioje priimti sprendimai prieštaravo Kredito unijų įstatymui ir neturi teisinės galios. Susirinkimo pirmininkui E. Petrauskui pasišalinus iš susirinkimo vietos, buvo išrinktas naujas susirinkimo pirmininkas <...> Primename, 2016 m. kovo 14 d. turėjęs vykti Palangos kredito unijos visuotinis narių susirinkimas neįvyko, nes nesusirinko įstatymo (Kredito unijų įstatymo 24 straipsnio 1 dalis) reikalaujamas kvorumas (t. y., daugiau nei pusė visų kredito unijos narių, kas Palangos kredito unijos atveju sudaro daugiau nei 879 balsavimo teisę turinčių asmenų). Todėl buvo sušauktas pakartotinis visuotinis narių susirinkimas, kuris vyko 2016 m. kovo 21 d. Šiam susirinkimui kvorumo reikalavimas nėra taikomas, t. y., sprendimai gali būti priimami tik atėjusių arba iš anksto raštu balsavusių unijos narių dauguma.“

2016 m. balandžio 4 d. Palangos miesto apylinkės teismas nutarė atsisakyti priimti ieškovų S. Gliožerio, K. Lukauskaitės, kooperatinės bendrovės „Palangos kredito unija“ administracijos vadovės S. Garjonytės ieškinį atstovams E. Petrauskui, kooperatinei bendrovei „Palangos kredito unija“, tretiesiems asmenims G. Petružiui bei A. Arakelyan dėl priimtų sprendimų pripažinimo negaliojančiais. Ieškovai teismo prašė pripažinti negaliojančiais kooperatinės bendrovės „Palangos kredito unija“ pakartotiniame visuotiniame susirinkime priimtus sprendimus. Teismas nurodė, kad VNS priimti sprendimai gali būti pripažinti negaliojančiais paties organo, priėmusio šiuos sprendimus, t. y., surengiant pakartotinai VNS dėl 2016-03-21 priimtų sprendimų pripažinimo negaliojančiais, o jeigu VNS šiuos sprendimus paliks galioti, tuomet ieškovai gali pakartotinai kreiptis į teismą.

2016 m. balandžio 7 d. Klaipėdos miesto apylinkės teismas priėmė nutartį dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, kuria yra sustabdytas 2016-03-21 pakartotinio visuotinio narių susitikimo sprendimų galiojimas, vykdymas ir įgyvendinimas, esantis numeruotame protokole, pasirašytame E. Petrausko, V. Vaitkutės ir A. Arakelyn.

Pažymėtina, kad teismuose ginčijamas ne pats visuotinio narių susirinkimo protokolas ir jame pateikiama informacija, o jo metu priimtų sprendimų galiojimas, t. y., jų atitikimas Kredito unijų įstatymui (toliau – KUI) ir PKU įstatams.

Publikacijoje yra pateikiama E. Petrausko nuotrauka, taip pat publikacija yra įrėminta, o po ja pasirašyta: „Evaldas Petrauskas. Palangos kredito unijos visuotinio susirinkimo pirmininkas“. Ginčijamą publikaciją viešosios informacijos rengėjas pateikia kaip PKU VNS pirmininkas, atsižvelgiant į šią aplinkybę, manytina, jog publikacijos tikslas yra informuoti apie įvykusį VNS ir jo metu priimtus sprendimus. Pažymėtina, kad prie ginčo publikacijos nėra nurodytas užsakymo numeris, taigi publikacija nėra užsakomoji. Publikacijos kontekstui svarbu, kad ją Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybai skundžia PKU administracijos vadovė Sandra Garjonytė, kuri teigia, jog ginčo publikacijoje paskelbta informacija kenkia PKU dalykinei reputacijai.

Teisė turėti savo įsitikinimus ir juos laisvai reikšti nėra absoliuti, ji nesuderinama su asmenį žeidžiančios, žeminančios informacijos ar dezinformacijos skleidimu. Garbė ir orumas (dalykinė reputacija), konstatuojamosios informacijos (žinių) skleidimo atveju visuomenės informavimo priemonėse ginami tais atvejais, kai nustatoma šių faktų visuma: 1) žinių paskleidimo faktas; 2) faktas, jog paskleistos žinios apie pareiškėją; 3) faktas, jog paskleistos žinios yra žeminančio pobūdžio; 4) faktas, jog paskleistos žinios neatitinka tikrovės. Pažymėtina, kad asmens garbės ir orumo, juridinio asmens dalykinės reputacijos gynimas yra siejamas ne tik su tikrovės neatitinkančių ir žeminančių žinių, bet ir nuomonių, kritikos ar kitokių subjektyvių įsitikinimų skleidimu, kuris gali turėti įtakos asmens reputacijai, jo vardui. Pastaruoju atveju turi būti nustatyta, jog subjektyvaus pobūdžio teiginiai nepagrįsti ir neobjektyvūs, paskleisti nesąžiningai.

Pagal VII 2 straipsnio 86 dalį žinia – tai visuomenės informavimo priemonėse skelbiamas faktas ar tikri (teisingi) duomenys; pagal šio straipsnio 36 dalį, nuomonė – tai visuomenės informavimo priemonėse skelbiamas požiūris, nusimanymas, nuovoka, supratimas, mintys arba komentarai apie bendro pobūdžio idėjas, faktų ir duomenų, reiškinių ar įvykių vertinimai, išvados ar pastabos apie žinias, susijusias su tikrais įvykiais. Nuomonė gali remtis faktais, pagrįstais argumentais ir paprastai ji yra subjektyvi, todėl jai netaikomi tiesos ir tikslumo kriterijai, tačiau ji turi būti reiškiami sąžiningai ir etiškai, sąmoningai nenuslepiančios ir neiškreipiančios faktų ir duomenų.

Žeminančia laikytina tikrovės neatitinkanti informacija, kuri įstatymo, moralės, paprotinių normų laikymosi požiūriu pažeidžia garbę ir orumą (gerą vardą). Tai klaidinga ir asmenį diskredituojanti informacija, kurioje teigiama apie asmens padarytą teisės, moralės ar paprotinių normų pažeidimą, negarbingą poelgį, netinkamą elgesį, nesąžiningą gamybinę–ūkinę, komercinę veiklą ir pan. Paskleistos informacijos žeminantis pobūdis nėra nustatinėjamas, kai žodis ar jų junginiai yra akivaizdžiai žeminantys.

Lietuvos teismų praktikoje nustatyta, kad siekiant atskirti faktinio ir vertinamojo pobūdžio teiginius (faktus nuo nuomonės), reikėtų, be kita ko, atsižvelgti ir į teiginių išsakymo aplinkybes, jų formuluotes, į tai, ar jais aprašomam asmeniui priskiriamas konkretus elgesys, ar, priešingai, pateikiamas tik realaus elgesio vertinimas, taip pat į pateikiamo interpretavimo bei turimo faktinio pagrindo, kuriuo jis grindžiamas, santykį ir kt. (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – LAT) 2006-02-22 nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-142/2006; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) 2014-04-22 nutartį administracinėje byloje Nr. A⁸²²-104/2014). Siekiant įvertinti ginčo teiginius reikia apžvelgti visą pastraipą, kuriose yra pateikiami ginčijami teiginiai kontekstą:

“Jau greitai metai kaip esu Kredito unijų asociacijos pirmininkas. Teismuose, Lietuvos banke, unijose ginu unijų narių turtinius ir neturtinius interesus. *Per pastaruosius trejus metus, remiantis Lietuvos banko statistika, Palangos kredito unija patyrė per 3,2 mln. eurų nuostolių. Unija visokiais būdais slepia informaciją, kodėl dirba nuostolingai. Turima informacija leidžia manyti, kad galimai yra švaistomos unijos lėšos. Visuotinis narių susirinkimas pareiškė nepasitikėjimą unijos vadovams, valdymo organams ir juos nušalino nuo valdymo. Kadangi visuotinis narių susirinkimas yra aukščiausias unijos valdymo organas (Kredito unijų įstatymo 22 straipsnis 3 dalis), buvo išrinktas komitetas, kuris perims unijos valdymą, kol bus išsiaiškinta, ar unijos lėšos per pastaruosius ketverius metus nėra švaistomos ar grobstomos.* Taip pat ar teisėtai yra perkelta daug paskolų į kaimynines unijas, ar kaimyninių unijų vadovai, esantys ir Palangos kredito unijos vadovais, piktnaudžiavo savo padėtimi?

Į komitetą buvo išrinkti: Artūras Arakelyanas, Giedrius Petružis ir Evaldas Petrauskas. Susirinkimas įpareigojo komitetą su pareiškimu kreiptis į Generalinę prokuratūrą, Lietuvos banką, nepriklausomą audito kompaniją, kad būtų įvertinta, kodėl yra tokie dideli nuostoliai. *Yra žinoma, kad, pavyzdžiui, perkėlus vieną paskolą į Mėmelio kredito uniją, Palangos unija patyrė apie 194 tūkst. litų žalos. Mėmelio bei Centrinės unijų vadovai H. Čepas bei F. Dirginėjus ir Centrinės unijos teisininkas Vytenis Tomkus buvo tie asmenys, kurie padarė minėtą žalą Palangos kredito unijai.* Susirinkimas nusprendė, kad artimiausiu metu komitetui turi būti perduota visa unijos veiklos dokumentacija.“

Viešosios informacijos rengėjas pastraipą pradeda pirmuoju asmeniu, pažymėdamas, kad jis yra Kredito unijų narių asociacijos pirmininkas. Paskui nurodoma: „*Per pastaruosius trejus metus, remiantis Lietuvos banko statistika, Palangos kredito unija patyrė per 3,2 mln. eurų nuostolių*“. Šis teiginys, anot Pareiškėjos, neatitinka tikrovės, kadangi PKU veikla yra pelninga, tačiau PKU pelnu yra kompensuojami unijos nuostoliai, susidarę per 2007 - 2012 metus, kai PKU praktiškai vadovavo ar užėmė kitas aukštas

pareigas viešosios informacijos rengėjas Evaldas Petrauskas ir jo šeimos nariai. Pažymėjo, jog nuo 2013 m. PKU einamųjų metų nuostoliai, susidarę iš ankstesnės nuostolingos veiklos, kasmet mažėja dėl pastaraisiais metais vykdomos pelningos veiklos. Dabartinė PKU vadovybė faktų apie praeityje nuostolingą veiklą niekada neslėpė, todėl, Pareiškėjos nuomone, teiginys neatitinka tikrovės. Skunde pažymėjo, kad nuostolius galima patikrinti įvertinus Lietuvos banko skelbiamą statistiką. Ginčijamas teiginys vertintinas kaip žinia dėl jame skleidžiamų konstatuojamųjų duomenų. Žinias taikomas tiesios kriterijus – ji gali būti tikra ar pramanyta, ką galima nustatyti įrodinėjimo priemonėmis. Žinias apie Pareiškėjos finansinę padėtį galima patikrinti įvertinus viešai prieinamą Lietuvos Banko statistiką: PKU 2013 m. turėjo 978127,90 Eurų nuostolį, 2014 m. turėjo 795791,82 Eurų nuostolį, 2015 m. 1465840 Eurų nuostolį, 2016 m. birželio 30 d. PKU turėjo 51730 Eurų nuostolį. Sudėjus 2013, 2014 ir 2015 metų nuostolius jų suma yra 3239759,72 Eurų. Viešosios informacijos rengėjo skleidžiama žinia apie PKU nuostolius yra teisinga.

Viešosios informacijos rengėjas yra PKU narys, buvęs jos vadovas, šiuo metu jis yra Kredito unijų narių asociacijos pirmininkas, kuris buvo išrinktas VNS pirmininku. VNS metu buvo nuspręsta: *„Įpareigoti unijos darbuotoją Sandrą Garjonytę arba Kristiną Lukauskienę per 3 darbo dienas perduoti komitetui visus dokumentus susijusius su unijos veikla.“*. Viešosios informacijos rengėjas Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybai pateikė 2015-01-29 pranešimą dėl 2015-01-05 VNS protokolo adresuotą Pareiškėjai ir jos gautą 2015-01-30. Pranešime E. Petrauskas reikalauja Pareiškėjos (S. Garjonytės) pateikti informaciją, susijusią su PKU veikla 2012–2015 metais. Taip pat pateikė 2016-03-15 prašymą dėl duomenų, susijusių su Palangos kredito unijos veikla pateikimo, šį prašymą Pareiškėja gavo 2016-03-15. Jame nurodoma: *„Reaguojant į kredito unijų narių skundus ir siekiant išsiaiškinti ar unijos lėšos nėra švaistomos, grobstomos, prašau, kuo skubiau <...> pateikti ir leisti susipažinti su unijos veikla susijusiais dokumentais už 2012–2016 m: valdybos posėdžių protokolus, dokumentus – sutartis susijusias su unijos veikla samdomų advokatų patirtomis išlaidomis, unijos patirtos išlaidos dėl nepagrįstai didelių atlyginimų išmokėjimo, iškeltų kreditų į Palangos kredito unijos valdymo organų valdomas unijas <...> ir kitus dokumentus, kurie padėtų išsiaiškinti kodėl unija dirba nuostolingai.“*. Dėl šių aplinkybių ginčo teiginys: *„Unija visokiais būdais slepia informaciją, kodėl dirba nuostolingai. Turima informacija leidžia manyti, kad galimai yra švaistomos unijos lėšos“*, vertintinas kaip E. Petrausko, PKU nario ir VNS pirmininko, nuomonė, kadangi yra pateikiamas E. Petrauskui žinomų aplinkybių vertinimas, kuris, remiantis pateiktais duomenimis, turi faktinį pagrindą.

„Visuotinis narių susirinkimas pareiškė nepasitikėjimą unijos vadovams, valdymo organams ir juos nušalino nuo valdymo. Kadangi visuotinis narių susirinkimas yra aukščiausias unijos valdymo organas (Kredito unijų įstatymo 22 straipsnis 3 dalis), buvo išrinktas komitetas, kuris perims unijos valdymą, kol bus išsiaiškinta, ar unijos lėšos per pastaruosius ketverius metus nėra švaistomos ar grobstomos. Šis ginčijamas teiginys, vertintinas kaip žinia, kadangi jame yra skleidžiami konstatuojamieji duomenys apie VNS metu priimtus sprendimus. Pareiškėja skunde teigia, kad šis teiginys neatitinka tikrovės, kadangi publikacijoje minimas VNS buvo pakartotinis, nes 2016 m. kovo 14 d. šauktas susirinkimas neįvyko dėl kvorumo nebuvimo. Apie vyksiantį pakartotinį narių susirinkimą PKU nariams buvo pranešta laikantis PKU įstatuose bei teisės aktuose nustatytos tvarkos. Kredito unijų įstatymo (toliau – KUĮ) 24 straipsnyje imperatyviai nurodoma, kad neįvykus pagrindiniam susirinkimui dėl kvorumo nebuvimo, šaukiamas pakartotinis susirinkimas, kuris turi teisę priimti nutarimus tik pagal neįvykusio susirinkimo darbotvarkę. Taigi 2016 m. kovo 21 d. susirinkime galiojo tik jau paskelbta darbotvarkė. Prasidėjus susirinkimui, jo pirmininku iš fiziškai jame dalyvaujančių narių buvo išrinktas Evaldas Petrauskas, kuris, visiškai ignoruodamas galiojančią darbotvarkę ir teisės aktų reikalavimus, paskelbė naują darbotvarkę ir pasiūlė susirinkime dalyvaujantiems nariams dėl jų balsuoti. Tokiu būdu susirinkime, pažeidžiant balsavimo tvarką, buvo priimti publikacijoje minimi sprendimai.

Viešosios informacijos rengėjas Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybai pateikė 2016 m. balandžio 4 d. Palangos miesto apylinkės teismo nutarimą, kuriame teismas nurodo, jog Pareiškėjos minimus neteisėtus sprendimus savo iniciatyva gali panaikinti pats VNS, o jam to neatlikus galima kreiptis į teismą. Sprendžiant iš 2016-03-21 VNS protokolo, Publikacijoje minimi sprendimai tikrai buvo priimti, todėl publikacijoje skleidžiama informacija apie VNS ir jame priimtus sprendimus yra teisinga. Viešosios informacijos rengėjai (skleidėjai) nėra teisminė institucija, kuri gali nuspręsti (nustatyti), ar susirinkimas

vyko teisėtai, tačiau viešosios informacijos rengėjai ir (ar) skleidėjai privalo būti objektyvūs ir nešališki, pateikti kuo daugiau nuomonių ginčytinai politikos, ekonomikos ir kitais visuomenės gyvenimo klausimais (VIĮ 22 straipsnio 11 dalies 2 punktą). Atsižvelgiant į pirmiau sprendime pateiktą kontekstą, akivaizdu, kad 2016-03-21 įvyko du PKU VNS. Vieno iš jų pirmininku buvo E. Petrauskas (viešosios informacijos rengėjas), kito prof. habil. dr. Vaidievis Ipolitas Geralavičius. Šių VNS metu buvo priimti skirtingi sprendimai. Viešosios informacijos skleidėjas „Vakarinė Palanga“, pateikdamas tik vienos pusės informaciją apie PKU VNS, elgėsi šališkai ir nebuvo sąžiningas viešosios informacijos gavėjų atžvilgiu, t. y., nesuteikė jiems išsamios ir adekvačios informacijos. Net ir po Pareiškėjos kreipimosi dėl informacijos pateikimo, jai neatsakė ir nesuteikė atsakymo teisės. Nustatyta, kad dėl aukščiau nurodytų aplinkybių, viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) pažeidė visuomenės informavimo principus – skleisti teisingą, tikslią ir nešališką informaciją (VIĮ 3 straipsnio 3 dalis).

Darant išvadą dėl paskleistos informacijos pobūdžio, būtina atsižvelgti į visą kontekstą, kuriame ji pateikta, informacijos pateikimo konstrukciją, pagal kurią sprendžiama, ar autorius teikia informaciją apie su asmeniu susijusį faktą kaip nors teigdamas, nurodydamas, ar pateikia savo tam tikrų duomenų subjektyvų vertinimą, kaip jis supranta teikiamus duomenis. Nuomones ir faktus galima atskirti nustačius, ar sakiniai suformuluoti kaip teigimas, ar kaip pasiūlymas, dvejonė, abejonė, klausimas, ar dar kitokia forma (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015-01-27 nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-1-219/2015).

Pirmoji pastraipa yra užbaigiama retoriniu klausimu, ar teisėtai buvo perkeltos paskolos į kaimynines unijas, į kurių viešosios informacijos rengėjas mėgina atsakyti pateikdamas patikslintą, pirmoje pastraipoje paskleistą informaciją, apie komiteto narius ir VNS įpareigojimus komitetui, t. y., „<...>su pareiškimu kreiptis į Generalinę prokuratūrą“, ir žinomą patirtą nuostolį dėl paskolos perkėlimo: „Yra žinoma, kad, pavyzdžiui, perkėlus vieną paskolą į Mėmelio kredito uniją, Palangos unija patyrė apie 194 tūkst. litų žalą. Mėmelio bei Centrinės unijų vadovai H. Čepas bei F. Dirginėjus ir Centrinės unijos teisininkas Vytenis Tomkus buvo tie asmenys, kurie padarė minėtą žalą Palangos kredito unijai“. Šis ginčijamas teiginys, atsižvelgiant į publikacijos kontekstą ir jo pateikimo konstrukciją, dėl jame skleidžiamų faktinių duomenų laikytinas žinia. Atsakydamas į ankstesnėje pastraipoje iškeltą retorinį klausimą, ar teisėtai yra perkelta daug paskolų į kaimynines unijas, ar kaimyninių unijų vadovai nepiktnaudžiavo savo padėtimi, viešosios informacijos rengėjas publikacijoje kaip pavyzdį ir atsakymą pateikė 2011 m. gruodžio 21 d. Reikalavimo perleidimo sutartį, sudarytą tarp PKU ir Kredito unijos „Mėmelio taupomoji kasa“.

Pareiškėja skunde nurodė, kad ginčo teiginyje (atsakyme) H. Čepas, F. Dirginėjus ir V. Tomkus yra kaltinami padarę 194 tūkst. litų žalą PKU. Pažymėjo, kad šią sutartį, veikdamas pagal PKU išduotą įgaliojimą, sudarė pats Evaldas Petrauskas (viešosios informacijos rengėjas – past.), tuo metu ėjęs PKU administracijos vadovo pavaduotojo ir vyr. kasininko pareigas, todėl visiškai nepagrįstai kaltina dabartinę PKU vadovybę. Be to, nei dėl H. Čepo, nei dėl F. Dirginėjaus, nei dėl V. Tomkaus veiksmų nebuvo pradėta jokių teisėsaugos ar kitų institucijų tyrimų, todėl šie teiginiai neatitinka tikrovės.

Kaip įrodymą, kad skleidžia teisingą informaciją, viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) žurnalistų etikos inspektoriui pateikė PKU 2011-12-20 Valdybos posėdžio protokolą Nr. V11-39. 2011-12-20 posėdyje dalyvavo: valdybos pirmininkė A. Petrauskaitė, valdybos nariai A. Rakauskas, A. Valančius, V. Šernas. Protokolo 4 punkte nurodoma: „Norint pagerinti Palangos kredito unijos likvidumą ir mokumą, perleisti UAB „Arijas“ paskolą 2011 m. lapkričio 7 d. Nr. 11-00137 su visais vėlesniais pakeitimais ir papildymais kredito unijai „Mėmelio taupomoji kasa“.

NUTARTA. Palangos kredito unija perleidžia reikalavimo teisę, kurios suma 1.143.717,76 Lt, kurią sudaro paskola: 1.141.715,85 Lt, palūkanos: 2001,91 Lt, Naujajam kreditoriui (UAB „Mėmelio taupomoji kasa“) <...> Reikalavimo perleidimas yra atlygintinis. Už reikalavimo perleidimą kredito unija „Mėmelio taupomoji kasa“ privalo sumokėti „Palangos kredito unijai“ pagal reikalavimo perleidimo sutartį 2011-12-22 – 950.000,000 Lt. PKU perleisdama reikalavimo teisę į paskolą sąlyginai prarado 193717,76 Lt, todėl pirmasis ginčijamo teiginio sakinytis yra teisingas.

Henrikas Čepas – yra Mėmelio taupomosios kasos administracijos vadovas nuo 2004-12-28, o Fortunatas Dirginėjus yra Lietuvos centrinės kredito unijos administracijos vadovas nuo 2011-03-30. Vytenis Tomkus remiantis informacija, pateikta Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje, paskolos sutarties perkėlimo metu dirbo LCKU teisininku.